

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра логіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

« ____ » _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ МОВИ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

03 Гуманітарні науки
033 Філософія
Магістр
Філософія
Вибір ВНЗ

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2017/2018
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	2.5
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладачі: Алексюк Ігор Анатолійович, к.ф.н., доцент кафедри логіки

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ « ____ » _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ « ____ » _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: Алексюк Ігор Анатолійович, к.ф.н., доцент кафедри логіки

Затверджено

« _____ » _____ 2017 р.

Завідувач кафедри логіки

_____ (проф. Хоменко І.В.)

Протокол № 1 від « 30 » _____ серпня 2017 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 31 » _____ серпня _____ 2017 року № 2

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

« 31 » _____ серпня _____ 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – поглиблене ознайомлення із головними поняттями, важливими проблемами і впливовими теоріями сучасної аналітичної філософії мови.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати**: основні етапи, характеристики, проблеми, теорії і персоналії історико-філософського процесу загалом та аналітичної філософії зокрема; передбачається знайомство студентів із базовою інформацією, що надають вступні курси традиційної, класичної і неklasичної логік; необхідним є достатній рівень володіння англійською мовою, що уможливить роботу із сучасними науковими першоджерелами.

Вміти збирати, аналізувати, інтерпретувати та презентувати інформацію щодо сучасних філософських досліджень, застосовувати визначальні загально-філософські поняття і класифікації в аналізі окремих певних проблем, простежувати тяглість становлення і розвитку проблем філософії, прогнозувати перспективи розвитку окремих теорій.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Філософія мови» належить до переліку дисциплін вибору ВНЗ та викладається у 2 семестрі магістратури. Визначаються предмет, методи, головні проблеми і напрямки досліджень. Навчальна дисципліна знайомить студентів із низкою класичних і сучасних теорій аналітичної філософії мови, представлених, зокрема, розвідками Фреге, Расела, Стросона, Доннеллана, Крипке, Патнема, Остіна, Серла, Грайса, Девідсона. Запроваджується та з'ясовується сутність важливих понять і розрізень: філософія мови, лінгвістична філософія, філософія лінгвістики, синтаксис/семантика/прагматика; об'єктна мова/метамова; вживання/згадування виразів; речення, пропозиція, смисл (значення), (с)твердження, промовляння; тип/зразок розрізнення; атрибутивні/референтні вживання визначених дескрипцій; пресупозиції; пропозиційні установки; семантичне значення і значення мовця; констативи та перформативи; мовленнєві акти; локуція/ілокуція/перлокуція; імплікатури та імплісітури спілкування тощо.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про головні проблеми, поняття і теорії сучасної аналітичної філософії мови. В результаті навчання студенти мають не лише демонструвати теоретичні знання, але й спроможність їх застосування у своїх самостійних дослідженнях.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Предмет, методи, теоретичні основи досліджень у царині філософії мови, а також визначальні відповідні поняття та розрізнення	Лекція, самостійна робота	Усна доповідь, проміжна та екзаменаційна письмові контрольні роботи	5
1.2	Головні проблеми досліджень сучасної аналітичної філософії мови	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, проміжна та екзаменаційна письмові контрольні роботи	5
1.3	Специфіку досліджень деяких окремих класичних і сучасних теорій	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, проміжна та екзаменаційна письмові	10

			контрольні роботи	
1.4	Сутність, специфіку отриманих відповідних результатів	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, проміжна письмова контрольна робота, екзаменаційна контрольна робота	10
1.5	Взаємозв'язки між головними проблемами та поняттями	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь	5
1.6	Історичні та сучасні взаємозв'язки між головними теоріями	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь	5
	Вміги:			
2.1	Демонструвати знання спеціалізованої літератури із царини досліджень філософії мови	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь, презентація самостійно опрацьованого наукового джерела	5
2.2	Пояснювати походження і специфіку певних важливих проблем досліджень	Семінар, Самостійна робота	Усна доповідь, презентація самостійно опрацьованого наукового джерела, екзаменаційна робота	5
2.3	Виявляти взаємозв'язки між окремими теоріями	Семінар, Самостійна робота	Усна доповідь, презентація самостійно опрацьованого наукового джерела, екзаменаційна робота	5
2.4	Самостійно аналізувати, інтерпретувати та представляти окремі результати досліджень, представлені у науковій періодиці	Семінар, Самостійна робота	Презентація самостійно опрацьованого наукового джерела, екзаменаційна робота	10
2.5	Здійснювати лінгво-логіко-філософський аналіз окремих важливих понять	Семінари, Самостійна робота	Усна доповідь, проміжна письмова контрольна робота, підсумкова залікова	10

			контрольна робота	
2.6	Адекватно застосовувати отримані знання для випадків так званих «польових досліджень» у царині філософії мови (case studies)	Самостійна робота	Презентація самостійно опрацьованого наукового джерела, екзаменаційна робота	5
	комунікація:			
3.1	Демонструвати здатність до вільної комунікації мовою специфічних понять, проблем, теорій і технік філософії мови	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь, письмова презентація	3
3.2	Презентувати результати теоретичних розвідок у вигляді доповідей, презентацій, конспектів	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь, дискусії, презентація самостійно проаналізованого наукового джерела	4
3.3	Брати участь у фахових дискусіях під час аудиторних занять, полемізувати з приводу окремих питань філософії мови	Семінари	Дискусії	3
	автономність та відповідальність:			
4.1	Виявляти самостійність у пошуках та критичному опрацюванні дослідницьких матеріалів із царини сучасних логіко-лінгво-філософських досліджень, вільно володіти методами аналізу та синтезу наукової інформації, використовуючи знання іноземних мов	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійно опрацьованого наукового джерела	4
4.2.	Нести відповідальність за достовірність проведених досліджень та наданих роз'яснень	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, екзаменаційна робота	3
4.3.	Демонструвати можливості до подальшого навчання з високим рівнем автономності	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	3

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін) ???

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни				
	.1	.2	.1	.1	.2

7. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (**знання** 1.1.-1.6.), що складає 40 % від загальної оцінки та оцінювання **практичної підготовки** – результати навчання (**вміння** – 2.1.-2.6.); (**комунікація** – 3.1.-3.3.); (**автономність та відповідальність** – 4.1.-4.3.), що складає 60 % загальної оцінки.

7.1. Форми оцінювання: семестрове оцінювання

Форми поточного контролю: оцінювання усних доповідей (презентацій), виконаних студентами під час семінарів. *Проміжний контроль:* одна проміжна контрольна робота.

7.2. Організація семестрового оцінювання

Підсумкова оцінка за змістову частину (максимальна кількість балів – 40; мінімальна кількість балів - 24) враховує підготовку і презентацію кожним студентом окремої доповіді, що є індивідуальним завданням, яке наперед узгоджується із викладачем, виконується самостійно і передбачає опрацювання певного одного (або декількох) фахового видання: статті, розділу монографії тощо (див. окремий додаток).

Проміжна контрольна робота (максимальна кількість балів – 20; мінімальна кількість балів - 12) виконується як письмова контрольна робота впродовж опрацювання змістової частини під час лекції чи семінару; дату проведення проміжної контрольної роботи викладач оголошує заздалегідь; виконання проміжної контрольної роботи є обов'язковим (відповідний зразок завдань див. в окремому додатку).

7.3. Критерії семестрового оцінювання:

Усна доповідь (презентація за результатами виконання самостійної роботи):

40-36 балів - студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість у викладі письмової роботи;

35-30 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може бракувати аргументації в поясненнях; в основному розкриває зміст поставленого завдання; використовує обов'язкову літературу; демонструє самостійність та достовірність викладу письмової роботи; робота містить несуттєві неточності;

29-24 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу; робота містить суттєві неточності;

23-0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; робота містить суттєві помилки; студент демонструє несамотійність у виконанні завдань.

Проміжна контрольна робота (максимальна кількість балів – 20):

20-18 балів - студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість у викладі письмової роботи;

17-14 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може бракувати аргументації в поясненнях; в основному розкриває зміст поставленого завдання; використовує обов'язкову літературу; демонструє самостійність та достовірність викладу письмової роботи; робота містить несуттєві неточності;

10-12 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу; робота містить суттєві неточності;

11-0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; робота містить суттєві помилки; студент демонструє несамотійність у виконанні завдань.

7.4. Форма, організація та критерії оцінювання екзаменаційної контрольної роботи

Виконується у письмовій формі. Максимальна кількість балів – 40 (орієнтовний перелік запитань див. в окремому додатку).

40-36 балів - студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає,

глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість у викладі письмової роботи;

35-30 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може бракувати аргументації в поясненнях; в основному розкриває зміст поставленого завдання; використовує обов'язкову літературу; демонструє самостійність та достовірність викладу письмової роботи; робота містить несуттєві неточності;

29-24 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу; робота містить суттєві неточності;

23-0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; робота містить суттєві помилки; студент демонструє несамостійність у виконанні завдань.

7.5. Підсумкове оцінювання у формі екзамену: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається за накопичувальною системою як сума балів за систематичну роботу впродовж усього семестру (бали, отримані за опрацювання *змістової частини курсу* і за *проміжну контрольну роботу*) та *підсумкову (екзаменаційну) письмову контрольну роботу* (максимальна оцінка – 40 балів; мінімальна кількість балів – 24; зразок завдань див. у відповідному додатку). Білет складається з 1 питання, яке оцінюється за шкалою 40 балів.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	екзамен	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	36	24	60
Максимум	60	40	100

або

	Змістова частина 1	Проміжна контрольна робота	Підсумкова (екзаменаційна) контрольна робота		Підсумкова оцінка
Мінімальна кількість балів	24	12	24		60
Максимальна кількість балів	40	20	40		100

Студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав менше 36 балів. Для допуску до екзамену студент має здійснити на семінарі доповідь-презентацію за результатами самостійної роботи і виконати проміжну контрольну роботу. Екзаменаційна оцінка не може бути меншою **24 балів** для отримання загальної позитивної оцінки за курс. Якщо студент на екзамені набрав менше 24 балів, то вони не додаються до семестрової оцінки незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру, а в екзаменаційній відомості до графи «результуюча оцінка» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру.

Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни: курс складається із 1 змістової частини. Заняття передбачають лекції та семінари. Вивчення дисципліни завершує екзамен. У вступній частині розглядаються загально-методологічні питання (предмет і метод дослідження, визначальні історичні етапи розвитку та персоналії, важливі поняття, розрізнення, проблеми). Точкою відліку головної частини курсу є тривимірна семантика Фреге разом із переосмисленням сутності феномену іменування з точки зору відношення функція/аргумент. Затим розглядаються погляди Расела (теорія визначених дескрипцій), Стросона (теорія пресупозицій), Доннеллана (референтне та атрибутивне вживання дескрипцій), Крипке (семантична референція та референція мовця; тверді десигнатори), Патнема (соціолінгвістична гіпотеза), Остіна (мовленнєві акти), Серла (ілокутивні акти), Грайса (імплікатури спілкування), Девідсона (аналіз тверджень про дії).

Впродовж курсу студенти виконують одну проміжну контрольну роботу.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
<i>Частина 1</i>				
1	Вступ. Тема 1 <i>Філософія мови: аспекти концептуальної географії</i>	4		6
2	Тема 2. <i>Витоки аналітичної філософії мови: Фреге і Расел</i>	4		7
3	Тема 3. <i>Критичний розгляд поглядів Расела: Стросон, Донелан, Крипке</i>	2		6
4	Тема 4. <i>Теорія мовленнєвих актів: Остін і Серл. У пошуках прихованих значень: Грайс</i>	2		6
5	Тема 5. <i>Актуальні проблеми досліджень в сучасній аналітичній філософії мови</i>		8	20
6	<i>Проміжна контрольна робота</i>		2	
	Тема 5. <i>Логіко-семантичний аналіз речень про дії: Девідсон</i>	2		6
	ВСЬОГО	14	10	51

Загальний обсяг 75 год., в тому числі:

Лекцій – 14 год.

Семінари – 10 год.

Самостійна робота - 51 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (базова)

1. Алексюк І.А. Філософія мови: традиція аналітичної філософії. Методичні матеріали до лекційних тем спецкурсу (Ч. I). - К.: Такі справи, 2001. - 182 с.
2. *The Philosophy of Language (2nd ed.)* / Ed. by A.P.Martinich. - New York, Oxford: Oxford University Press, 1990.

Додаткова:

1. *A Companion to Analytic Philosophy* / Eds. A.P.Martinich, D.Sosa. – Blackwell Publishing, 2005.
2. *A Companion to the Philosophy of Language*, 2 volume set, 2nd ed. // Eds. B.Hale, C.Wright, A.Miller. – Wiley Blackwell, 2017. – 1176 pp.
3. *A Companion to the Philosophy of Language* // Eds. C.Wright, B.Hale. - Blackwell, 1997.
4. Bach K. Conversational Implicature // *Mind and Language*, 1994, N9. - pp.124-162.
5. Beaney M. Frege: Making Sense. - Duckworth, 1996.

6. *Concise Encyclopedia of Philosophy of Language and Linguistics*//Eds.A.Barber, R.J.Stainton.–Elsevier,2010.–836 pp.
7. *Concise Encyclopedia of Philosophy of Language* // Ed. by P.V.Lamarque. – Pergamon, 1997. – 600 pp.
8. Davidson D. The Logical Form of Action Sentences // Davidson D. *Essays on Actions and Events*. – Oxford: Clarendon Press, 1980. – pp. 105-122.
9. *Descriptions and Beyond* // Eds. M.Reimer, A.Bezuidenhout. – Oxford: Clarendon Press, 2004.
10. Dummett M. *Origins of Analytical Philosophy*. - Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1994.
11. Grice P. *Studies in the Way of Words*. - Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1989.
12. Horn L.R. Implicature // *Handbook of Pragmatics* / Ed. by G.Ward, L.Horn. - Oxford: Blackwell, 2003. - pp.3-28
13. *Key Ideas in Linguistics and the Philosophy of Language* / Eds. S.Chapman, C.Routledge. - Edinburgh University Press, 2009. – 260 pp.
14. Tanesini A. *Philosophy of Language A-Z*. – Edinburgh University Press, 2007. – 190 pp.
15. *The Blackwell Guide to the Philosophy of Language* //Eds. M.Devitt, R.Hanley.– Blackwell Publishing, 2006. – 446 pp.
16. Sperber D., Wilson D. *Relevance. Communication and Cognition* (2d ed.). - Oxford: Blackwell, 1995. – 326p.
17. *The Linguistic Turn. Essays in Philosophical Method (With two Retrospective Essays)* // Ed. by R.M.Rorty. - Chicago and London: The University of Chicago Press, 1992.
18. *The Oxford Handbook of the Philosophy of Language* / Eds. E.Lepore, B.C.Smith. - Oxford :Oxford University Press, 2006.
19. *The Routledge Companion to Philosophy of Language* / Ed. by Gillian Russell and Delia Graff Fara. - New York and London: Routledge, 2012.
20. Wilson D., Sperber D. *Relevance Theory* // *The Handbook of Pragmatics* // Ed. by L.R.Horn and G.Ward. – Blackwell Publishing, 2004. – pp.607-632.
21. Yule G. *Pragmatics*. – Oxford: OUP, 1996.

22. Алексюк І.А. Модальний аргумент і нова теорія референції // Збірник центру наукових публікацій «Велес» за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції: «Наука в епоху дисбалансів», м.Київ: збірник статей (рівень стандарту, академічний рівень). – К.: Центр наукових публікацій, 2016. – Ч.3. – с. 65-69.
23. Алексюк І.А. Про два розрізнення у теорії визначених дескрипцій: Донелан vs Крипке // Сборник статей научно-информационного центра «Знание» по материалам X международной заочной научно-практической конференции «Развитие науки в XXI веке» 2 часть г.Харьков: сборник со статтями (уровень стандарта, академический уровень). – Д.: Научно-информационный центр «Знание», 2016. – с.5-10.
24. Алексюк І.А. Логіко-філософський аналіз Расела тверджень неіснування, що містять власні імена // Сучасні соціально-гуманітарні дискурси. Матер. V всеукр. наук. конф. з міжнар. участю. м. Дніпропетровськ, 21 березня 2015 р.): у 5-х частинах. – Д.: ТОВ «Інновація», 2015. – ч.1. – с. 128-131.
25. Алексюк І.А. Крипке: чим не є розрізнення Донелана між референтними і атрибутивними вживаннями визначених дескрипцій // Дні науки філософського факультету-2013: Міжнародна наукова конференція (16-17 квітня 2013 року): Матеріали доповідей та виступів. – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2013. – Частина . 3 - с. 5-7.
26. Алексюк І.А. Міркування із реченнями–сповіщеннями пропозиційних установок: шляхи аналізу // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – 2012, випуск 4(3). – с.3-9.
27. Алексюк І.А. Грайс: у пошуках прихованих значень // Філософська думка. – 2011, N3. – с. 79-93.
28. Алексюк І.А. Логіко-семантичний аналіз Доналда Девідсона висловлювань про дії // Мультиверсум. Філософський альманах: Зб. наук. праць / Гол. ред. В.В.Лях. – Вип. 78. – К., 2009. – с. 130-141.
29. Алексюк І.А. Критична програма Стросона щодо раселівського тлумачення визначених дескрипцій // Вісник Київського національного університету. Філософія. Політологія. – Вип. 101. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. – с. 12-16.
30. Алексюк І.А. Прагматика і логіка: деякі зразки дійової взаємодії // Вісник національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: зб. наук. праць. - N1(9). – К.: Вид-во національного авіаційного університету «НАУ- Друк», 2009. – с.43-47.
31. Алексюк І.А. Проблема аналізу речень із визначеними дескрипціями, що зазнають референційної невдачі // Вісник Київського університету (серія "Філософія. Політологія"). - К.: Київський університет, 2001. - Вип. 35, с.5-8.
32. Павленис Р.И. Проблема смысла. - М.: Мысль, 1983.

Додаток

Завдання для самостійної роботи
(період 24.01.18 – 28.02.2018)

До самостійного опрацювання пропонується низка першоджерел (статті, розділи підручників). За попередньою домовленістю із викладачем студент обирає відповідну рубрику, здійснює аналіз, інтерпретацію та презентацію обраного джерела (можливі уточнення і зміни джерел за попередньої консультації із викладачем). Доповіді-презентації відбуваються під час відповідних семінарів. Кожного семінару обговорюється 4-5 доповідей. Максимальна оцінка за доповідь – 40 балів (враховуючи участь в обговореннях і дискусіях).

Семінар 1

- Розділ 1.3. **“Some basic notions in semantics and pragmatics”** у:
Yan Huang. Pragmatics. – Oxford: OUP, 2007. – pp.10-19 [[див. ксерокс](#)]
(окрім конспекту) – окремо сформулювати визначення KEY CONCEPTS (див. pp. 17-18; запропонувати вирішення вправ: 1, 2)
- **Ordinary Language Philosophy // Key Ideas in Linguistics and the Philosophy of Language / Eds. S.Chapman, C.Routledge.** – Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009. – pp. 149-155 [[див. CD](#)].
Ordinary Language Philosophy // Concise Encyclopedia of Philosophy of Language and Linguistics / Eds. A.Barber, R.J.Stainton. – Oxford: Elsevier, 2010. – pp. 548-551 [[див. CD](#)].
Linguistic Philosophy // Concise Encyclopedia of Philosophy of Language / Ed. by P.V.Lamarque. – Pergamon, 1997. – pp. 25-28.
Ordinary Language Philosophy // Concise Encyclopedia of Philosophy of Language / Ed. by P.V.Lamarque. – Pergamon, 1997. – pp. 35-37 [[див. CD](#)].
Philosophy of Linguistics and of Science // Concise Encyclopedia of Philosophy of Language / Ed. by P.V.Lamarque. – Pergamon, 1997. – pp. 37-38 [[див. CD](#)].
- **Michael Beaney.** Ordinary Language Philosophy // The Routledge Companion to Philosophy of Language / Ed. by G.Russell, D.Graff Fara. – New York and London: Routledge, 2012. – pp.873-884 [[див. ксерокс](#)].
- **Asa Kasher.** Philosophy of Language // Philosophical Perspectives for Pragmatics / Ed. by M.Sbisa, J.-O. Ostman, J.Vershuerem. – John Benjamins Publishing Company, 2011. – pp. 228-234 [[див. CD](#)].

Семінар 2

- **Beaney M.** Gottlob Frege (1848-1925) // Philosophy of Language: The Key Thinkers. - London: Continuum, 2011. - pp.33-55(51) [[див. CD](#)].
- **Taylor K.A.** Bertrand Russell (1872-1970) // Philosophy of Language: The Key Thinkers. - London: Continuum, 2011. - pp.56-75(73) [[див. CD](#)].
- Розд. 3 **“Reference and inference”** у:
George Yule. Pragmatics. – Oxford: OUP, 1996. – pp.17-24 [[див. CD](#)].
- Розд. 4 **“Presupposition and entailment”** у:
George Yule. Pragmatics. – Oxford: OUP, 1996. – pp.25-34 [[див. CD](#)].

- **Marina Sbisa.** Speech Act Theory // Key Notions for Pragmatics / Ed. by J.Verschuieren, J.-O. Ostman. – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2009. – pp. 229-244 [див. CD].
- **Marina Sbisa.** John L. Austin // Philosophical Perspectives for Pragmatics / Ed. by M.Sbisa, J.-O. Ostman, J.Vershuieren. – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2011. – pp. 26-37 (розділи 1, 3-5) [див. CD].
- Розд. 5 “Cooperation and implicature” у:
George Yule. Pragmatics. – Oxford: OUP, 1996. – pp.35-46 [див. CD].
- **Frank Brizard.** H.P.Grice // Philosophical Perspectives for Pragmatics / Ed. by M.Sbisa, J.-O. Ostman, J.Vershuieren. – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2011. – pp. 104-124 (розділи 1, 2, 4) [див. CD].

- **Marcella Bertuccelli Papi.** Implicitness // Key Notions for Pragmatics / Ed. by J.Verschuieren, J.-O. Ostman. – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2009. – pp. 139-162 [див. CD].

(!!! Для двох студентів)

- **Claudia Bianchi.** Contextualism // Philosophical Perspectives for Pragmatics / Ed. by M.Sbisa, J.-O. Ostman, J.Vershuieren. – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2011. – pp. 104-124 [див. CD].

(!!! Для двох студентів)

- Розд. 2 “Deixis and distance” у:
George Yule. Pragmatics. – Oxford: OUP, 1996. – pp.9-16 [див. CD].
- Розд. 7 “Politeness and interaction” у:
George Yule. Pragmatics. – Oxford: OUP, 1996. – pp.59-79 [див. CD].

Декілька додаткових праць

- **Kent Bach.** Meaning and Communication // The Routledge Companion to Philosophy of Language / Ed. by G.Russell, D.Graff Fara. – New York and London: Routledge, 2012. – pp.79-90 [див. ксерокс].
- **Tom Donaldson, Ernie Lepore.** Context-Sensitivity // The Routledge Companion to Philosophy of Language / Ed. by G.Russell, D.Graff Fara. – New York and London: Routledge, 2012. – pp.116-131 [див. ксерокс].
- **Robyn Carston.** Relevance Theory // The Routledge Companion to Philosophy of Language / Ed. by G.Russell, D.Graff Fara. – New York and London: Routledge, 2012. – pp.163-176 [див. ксерокс].
- **Гилберт Райл.** Систематически дезориентирующие выражения // Эпистемология & философия науки. – т. XXV, N3. – 2010. – с.190-216 [див. CD].
- **Джон Серл.** Косвенные речевые акты // Новое в зарубежной лингвистике.– М.: Прогресс, 1986.– Вып. 17 (Теория речевых актов) – с. 195-222 [див. в бібліотеці].
- **Роландас Павиленис.** Понимание речи и философия языка // Новое в зарубежной лингвистике.– М.: Прогресс, 1986. – Вып. 17 (Теория речевых актов) – с. 380-388 [див. в бібліотеці].